

Iránymutatás az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról

(2006/C 210/02)

(EGT vonatkozású szöveg)

BEVEZETÉS

1. Az 1/2003/EK rendelet ⁽¹⁾ 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján a Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból megsértik a Szerződés 81. vagy 82. cikkét.
2. Ami az ilyen jellegű bírságok kiszabását illeti, a Bizottság e hatáskörét széles mérlegelési jogkör ⁽²⁾ alapján gyakorolhatja, melyet az 1/2003 rendelet korlátoz. Először is a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát mind a súlyosságát. Másodsorban a kiszabott bírság nem haladhatja meg az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket.
3. E döntések átlátható és objektív jellegének biztosítására a Bizottság 1998. január 14-én a bírságok megállapítására vonatkozó iránymutatást ⁽³⁾ tett közzé. Ennek több mint nyolcványi alkalmazását követően a Bizottság elegendő gyakorlatot szerzett ahhoz, hogy fejlessze és finomítsa bírságokkal kapcsolatos politikáját.
4. A Bizottság azon hatásköre, hogy bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból megsértik a Szerződés 81. vagy 82. cikkét, egyike a Bizottság rendelkezésére álló azon eszközöknek, melyek a Szerződés által a Bizottság hatáskörébe utalt felügyeleti feladatok ellátását teszik lehetővé. Ezek a feladatok nem csak az egyéni jogsértések kivizsgálását és büntetését jelentik, hanem egy olyan általános politika követésének a kötelezettségét is magukban foglalják, melynek célja a Szerződésben meghatározott elvek alkalmazása a versenypolitika területén, valamint a vállalkozások magatartásának ilyen irányba történő terelése ⁽⁴⁾. Ennek érdekében a Bizottságnak fenn kell tartania tevékenységének elretentő jellegét ⁽⁵⁾. Következésképpen, abban az esetben, ha a Bizottság a 81. vagy 82. cikk rendelkezéseibe ütköző jogsértést észlel, szükségesnek ítélheti a jogsértést elkövető feleket bírsággal sújtani. A bírságoknak elégséges elretentő hatással kell rendelkezniük, nem csupán az érintett vállalkozásokat szankcionálva (speciális elretentő hatás), hanem más vállalatokat is elriasztva a Szerződés 81. és 82. cikkével ellentétes magatartástól, illetve annak folytatásától (általános elretentő hatás).

5. E célok elérése érdekében szükséges, hogy a Bizottság a bírságok megállapításának alapjaként azon eladott áruk vagy szolgáltatások értékét vegye alapul, amelyekre a jogsértés vonatkozik. A jogsértés időtartamának szintén fontos szerepet kell játszania a bírság megfelelő összegének kiszámításában. A jogsértés időtartama szükségszerűen befolyásolja a jogsértések lehetséges piaci következményeit. Ennél fogva fontos, hogy a bírság tükrözze, a vállalkozás hány évig vett részt a jogsértésben.
6. A jogsértéssel összefüggő eladások értékének és az időtartamnak a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát. A fenti jelzőszámok jól tükrözik a bírság nagyságrendjét, de nem szolgálhatnak automatikus számtani számítási módszer alapjául.
7. A bírságba szükséges olyan speciális, a jogsértés időtartamtól független összeget is beépíteni, mely a vállalkozások még meg nem kezdett jogellenes magatartástól való elretentésére szolgál.
8. Az alábbi szakaszok részletesen ismertetik azokat az elveket, melyeket a Bizottság az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapítása során szem előtt fog tartani.

A BÍRSÁGOK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDSZERE

9. A Bizottság a 37. pont sérelme nélkül az alábbi, két lépcsős módszertant fogja használni a vállalkozások vagy a vállalkozások társulásaira kiszabott bírságok megállapításához.
  10. Első lépésként a Bizottság meghatározza az alapösszeget az egyes vállalkozások vagy vállalkozások társulásai számára (lásd lent, 1. szakasz).
  11. Második lépésként ezt az alapösszeget korrigálhatja; emeli vagy csökkenti (lásd lent, 2. szakasz).
- 1) A bírság alapösszege**
12. Az alapösszeg az eladások értékének megfelelően a következő módszer alapján kerül megállapításra.

⁽¹⁾ A Tanács 2002. december 16-i 1/2003/EK rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról, HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

⁽²⁾ Lásd például a Bíróságnak a *Dansk Rørindustri A/S kontra Bizottság* C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-től C-208/02 P-ig és C-213/02 P ügyben 2005. június 28-án hozott ítéletét, EBHT 2005. I-5425. o., 172. pont.

⁽³⁾ Iránymutatás a 17. számú rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről (HL C 9., 1998.1.14., 3. o.).

⁽⁴⁾ Lásd például a fent idézett *Dansk Rørindustri A/S és mások kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet 170. pontját.

⁽⁵⁾ Lásd a Bíróságnak a *Musique Diffusion française és mások kontra Bizottság* 100/80 – 103/80 egyesített ügyben 1983. június 7-én hozott ítéletét, EBHT 1983. 1825. o., 106. pont.

A. Az eladások értékének meghatározása

13. A kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve⁽¹⁾ érintett, a vállalkozás által az EGT-n belül-, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza. A Bizottság rendszerint a vállalkozásnak a jogsértésben való részvételutolsó teljes üzleti évében történt eladásait veszi figyelembe (a továbbiakban: az eladások értéke).
14. Amennyiben vállalkozások társulása által elkövetett jogsértés tagjainak tevékenységével kapcsolatos, az eladások értéke általában a tagok eladásainak összegét jelenti.
15. A Bizottság a vállalkozások esetében az eladások értékének megállapításához az adott vállalkozás rendelkezésre álló legalkalmasabb adatait fogja felhasználni.
16. Amennyiben a vállalkozás által rendelkezésre bocsátott adatok nem teljesek vagy megbízhatatlanok, a Bizottság a kapott részleges adatállomány és/vagy az általa relevánsnak és megfelelőnek ítélt egyéb információk alapján határozhatja meg az eladások értékét.
17. Az eladások értékét a HÉA és más közvetlenül az eladáshoz közvetlenül kapcsolódó adók alkalmazása előtt határozzák meg.
18. Amennyiben egy jogsértés területi kiterjedése meghaladja az EGT-területét, (például a világmérteű kartellek esetében), a vállalkozás szóban forgó, az EGT-n belül történt eladásai nem feltétlenül tükrözik megfelelő módon az egyes vállalkozások jogsértésben betöltött szerepének súlyát. Főként ilyen lehet például a piac felosztására irányuló világpiaci szintű megállapodások esete.

Annak érdekében, hogy ilyen körülmények között tükrözni lehessen az EGT-n belüli összértékesítést, valamint az egyes vállalkozások jogsértésben való részvételének viszonylagos arányát, a Bizottság megbecsülheti a jogsértés által érintett áruk vagy szolgáltatások eladásainak teljes értékét a releváns földrajzi piac egészére nézve (amely túllépi az EGT határait), majd ezen a piacon meghatározza a jogsértésben részt vevő vállalkozások értékesítésből való részesedését, és az így kapott részesedési arányokat a vállalkozások EGT-n belüli összesített értékesítésére vetítheti. Az eredményt az eladások értékeként fogják felhasználni a bírság alapösszegének megállapításához.

B. A bírság alapösszegének meghatározása

19. A bírság alapösszege az eladások értékéhez bizonyos meghatározott mértékben aránylik; az arányszámot a jogsértés súlyosságának függvényében állapítják meg, és a jogsértés éveinek számával szorozzák meg.
20. A súlyosságot minden egyes jogsértés-típusnál esetenként állapítják meg, valamennyi releváns körülmény figyelembe vételével.

⁽¹⁾ Például egy adott áru árának rögzítéséről szóló horizontális megállapodás esetén, amikor ezen áru ára szolgál alapjául alacsonyabb vagy magasabb minőségű áruk árának.

21. Általános szabály szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30 %-ban is megállapíthatják.
22. Annak eldöntéséhez, hogy az eladások értékének adott esetben alkalmazandó aránya alacsonyabb vagy magasabb legyen ennél a mértéknél, a Bizottság olyan tényezőket fog figyelembe venni, mint például a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e.
23. Az árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások⁽²⁾ természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.
24. Annak érdekében, hogy a jogsértésben részt vevő minden egyes vállalkozás részvételének időtartamát figyelembe vegyék, az eladások értékének függvényében meghatározott összeget (lásd 20–23. pontok) megszorozzák a jogsértésben való részvétel éveinek számával. A hat hónapnál rövidebb időszak fél évként, a hat hónapot meghaladó, de egy évnél rövidebb időszak egy teljes évként kerül beszámításra.
25. Ezenkívül, függetlenül attól, hogy a vállalkozás milyen hosszú időszakon keresztül vett részt a jogsértésben, a Bizottság – az A. szakaszban fent meghatározott módon – az alapösszegbe beépít egy olyan összeget, mely az eladások értékének 15 és 25 %-a között mozog, annak érdekében, hogy a vállalkozásokat elrettentsék attól, hogy egyáltalán árörögzítésről, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló horizontális megállapodásokat kössenek. A Bizottság más jogsértések esetén is alkalmazhat ilyen kiegészítő összeget. Annak eldöntésére, hogy adott esetben az eladások értékének mekkora hányada alkalmazandó, a Bizottság figyelembe fog venni bizonyos – főként a 22. pontban meghatározott – tényezőket.
26. Amennyiben a jogsértésben részt vevő vállalatok eladásainak értéke hasonló, de nem azonos, a Bizottság az egyes vállalkozások számára azonos alapösszeget is meghatározhat. Ezen kívül a bírság alapösszegének meghatározása során a Bizottság kerekített számadatokat fog használni.

2) Az alapösszeg korrigálása

27. A bírság meghatározása során a Bizottság figyelembe vehet olyan körülményeket, melyek – az 1. szakaszban fent leírtaknak megfelelően – az alapösszeg emeléséhez vagy csökkentéséhez vezetnek. Ennek megállapításához a Bizottság a szóban forgó eset valamennyi releváns körülményét figyelembe vevő átfogó jellegű értékelést fog végezni.

⁽²⁾ Magában foglalja a Szerződés 81. cikkének értelmében a vállalkozások társulásainak megállapodásait, összehangolt magatartását és döntéseit.

A. Súlyosbító körülmények

28. A bírság alapösszege emelhető, ha a Bizottság súlyosbító körülményeket állapít meg, mint például:

- Amikor egy vállalkozás ugyanolyan vagy hasonló jogsértést folytat vagy ismételt meg azután, hogy a Bizottság vagy valamely nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy a vállalkozás megsértette a 81. vagy a 82. cikk rendelkezéseit. Az alapösszeget minden megállapított jogsértés után 100 %-kal emelik fel;
- A Bizottság vizsgálata során az együttműködés megtagadása vagy a vizsgálat akadályozása;
- A jogsértés irányítóként vagy felbujtóként történő elkövetése; a Bizottság különös figyelmet fog fordítani azokra az intézkedésekre, melyek más vállalkozásokat jogsértés elkövetésére kényszerítenek és/vagy amelyek megtorló jelleggel más vállalkozásokat jogsértést képező magatartás betartására kényszerítenek.

B. Enyhítő körülmények

29. A bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, mint például:

- amikor az érintett vállalat bizonyítani tudja, hogy a Bizottság első közbelépésére abbahagyta a jogsértést. Ez nem vonatkozik a titkos megállapodásokra és magatartásra (főként a kartellekre nem);
- amikor az érintett vállalkozás bizonyítani tudja, hogy a jogsértést gondatlanságból követték el;
- amikor az érintett vállalat bizonyítékkal szolgál arra, hogy részvétele a jogsértésben kifejezetten csekély, és következőképpen bizonyítani tudja azt is, hogy mialatt részt vett a jogsértő megállapodásban, a piacon versenyző magatartás tanúsításával hatékony módon elkerülte azok végrehajtását; annak pusztja ténye, hogy egy vállalkozás a jogsértésben rövidebb ideig vett részt, mint a többi vállalkozás, nem számít enyhítő körülménynek, hiszen ez a tény már az alapösszegben is tükröződik;
- amikor az érintett vállalkozás hatékonyan együttműködik a Bizottsággal az Engedékenységi Közlemény hatályán, valamint a jog által előírt együttműködési kötelezettségein túl;
- amennyiben a versenyellenes magatartást közhatóságok vagy jogszabályok engedélyezték vagy ösztönözték ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Ez nem érinti az illető tagállammal szemben esetlegesen tett bármilyen intézkedést.

C. Az elrettentő hatás érdekében történő speciális növelés

30. A Bizottság különös figyelmet fog fordítani annak biztosítására, hogy a bírságok megfelelő elrettentő hatással bírjanak; ennek érdekében növelheti az olyan vállalkozásokra kirótt bírságot, melyek a jogsértés által érintett áruk és szolgáltatások értékesítésén túl különösen jelentős forgalmat bonyolítanak
31. A Bizottság annak érdekében is szükségesnek tarthatja a szankció növelését, hogy az meghaladja a jogsértéseknek köszönhető jogtalan hasznot, amennyiben annak mértéke felbecsülhető.

D. Jogszabályban meghatározott felső határ

32. A jogsértésben részt vevő minden vállalkozás és vállalkozások társulásai számára a bírság végösszege – az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdése értelmében – semmilyen esetben nem haladhatja meg az előző üzleti év során megvalósított forgalom 10 %-át.
33. Amennyiben egy társulás jogsértése a tagok tevékenységéhez kapcsolódik, a bírság nem haladhatja meg a társulás jogsértése által érintett piacon működő tagjai teljes forgalma összegének 10 %-át.

E. Engedékenységi Közlemény

34. A Bizottság az engedékenységi szabályokat a vonatkozó közleményben szereplő feltételek szerint fogja alkalmazni.

F. Fizetési képesség

35. Különleges körülmények fennállása esetén a Bizottság, kérelemre, figyelembe veheti a vállalkozás adott szociális és gazdasági környezetben fennálló fizetési képességének hiányát. Ezen a címen a Bizottság nem csökkenti a bírságot csupán a vállalkozás kedvezőtlen vagy veszteséges pénzügyi helyzetének megállapítása miatt. A bírság csak abban az esetben csökkenthető, ha objektív bizonyíték szolgál arra, hogy a bírság kiszabása – a jelen Iránymutatásban meghatározott feltételek mellett – visszavonhatatlanul veszélybe sodorná a vállalkozás gazdasági életképességét, és aktív eszközeit értéküktől megfosztaná.

ZÁRÓ ÉSZREVÉTELEK

36. A Bizottság adott esetben jelképes bírságot is kiszabhat. Az ilyen bírság kiszabását a határozat szövegében indokolni kell.

37. Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bíróságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elretentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.
38. A jelen Iránymutatás érvényes mindazon ügyekre, melyekre vonatkozóan a Hivatalos Lapban való közzététele időpontját követően kifogási nyilatkozatot kézbesítettek, függetlenül attól, hogy a bíróság az 1/2003/EK rendelet 23. cikkének (2) bekezdése vagy a 17. rendelet ⁽¹⁾ 15. cikkének (2) bekezdése alapján kerül kiszabásra.

⁽¹⁾ Az 1962. február 6-i 17/62 rendelet – Első rendelet a Szerződés 85. és 86. [azóta 81. és 82.] cikkének végrehajtásáról – 15. cikkének (2) bekezdése (HL 13., 1962.2.21., 204. o.).